

Så ta'r vi lidt røverhistorier om det almindelige liv

Lidt om butikkerne på Rundysen – ulige numre

Ved Ringvejen

Den første butik i rækken var en trikotageforretning – Jeg kan huske det fordi min mor var syerske og altid i bekneb for sysilke (tråd) så blev jeg sendt afsted ned til Ringvejen for at købe det fornødne. Ikke noget med at skrive sedler, man skulle huske det udenad. Ikke sjældent lykkedes det mig at komme hjem med noget der ikke ligefrem behagede min mor, og gik turen endnu engang til de fjerntliggende butikker. Jeg syntes godt nok der var langt helt ned til Ringvejen, og ikke mindst op ad bakke hjem.

Den næste butik var bageren – Han hed A. Broberg – Hos bageren kunne man købe flødeskum, hvis man altså selv havde en skål med. Senere blev det mere avanceret, for da fandt man ud af at placere flødeskumsmassen på en af de her kagebakker til f.eks Napoleonskager og indpakke det ved at sno ompakningspapiret i toppen og folde resten under papbunden. Det havde så den ulempe at man ikke kunne have det i et indkøbsnet, som man jo brugte på de tider, men måtte klamre sig til cykelstyret med den ene hånd mens man forsøgte at holde balancen på flødeskum og indpakning med den anden op ad Rundysen. Det lyder svært – det var det ikke – det lykkedes adskillige gange at komme hjem med den sarte indpakning i god behold.

Ved siden af bageren lå grønthandleren – Han hed Korsgaard.

Det var vist endnu ikke blevet moderne at spise grøntsager for at blive sund, og udkogte grøntsager var nu ikke specielt delikate.

Vi spiste sæsonens frugt og grønt, det vil sige om vinteren ikke andet end kål og kartofler.

Den sidste i rækken var kiosk og tobakshandler Ølgaard Hansen. Hos ham hentede jeg cerutter til min far 10 Golf / Caminante.

Når der var højvande i kassen fik min far lov til at tippe, men kun 2 rækker, alt andet var at kaste pengene ud af vinduet.

Vi vandt da heller aldrig noget

Butikkerne midt på Rundysen

Der var både slagter og viktualiehandel i de 2 første butikker – De først hed Hansen, Han var slagtermester mens fru en bestyrede viktualiehandlen ved siden af. Erling fra Jættestuen 9 kom i lære hos slagteren. Siden blev butikkerne overtaget af slagter Holm (såvidt jeg husker)

Ismejeriet ved siden af blev bestyret af Edith og Hermann Larsen som boede i det nybyggede Kobbelvænget i Husum. De havde 2 sønner Erik og Arne. Arne kom i smedelære hos smedemester Jørgen Møller Stordysen 16 – Jeg var selv arbejdsdreng hos ham på det tidspunkt. Senere ønskede Arne at læse videre til teknikumingeniør. Fru Larsen var en institution i Herlevhuse. Hun styrede alt indenfor hendes rækkevidde med hård og til tider uretfærdig hånd, men var ganske rar overfor børnene som der var rigtigt mange af.

Flere af drengene i bebyggelsen fik morgenjob med udbringning af mælk og brød. Eftersom fru Larsen gav kredit måtte mælkebudene også ud med regninger om eftermiddagen, når de formastelige ikke havde ”nået at betale” inden den første i måneden. Skønt hun var flink overfor børnene når de stod og skulle have for 10 øre pinoccio kugler, var hun benhård overfor Hermann og drengene. Det endte også med at Hermann fandt en anden dame og rendte sin vej.

Jeg har stadig et billede inde i hovedet af smørdritler, hvorfra man klaskede smør ned på et stykke pergamentpapir der lå på vægten.

Ligeledes kunne man købe is til isskabet, enten en ½ eller en ¼ stang som blev bragt ud, for derefter at blive lagt ned i en zinkkasse som blev sat ind i isskabet.

Ved siden af ismejeriet lå der en skomager som forsålede og satte hæle på beboernes sko. Det var Sørensen fra Jættestuen 4.

Senere blev der renseri som blev bestyret af Hobel fra Stordysen 12.

Så var der endeligt købmanden Holger Petersen – (se Dyrholmen 7)

Kollektive tiltag i Herlevhuse

Vores huse indeholdt et vaskerum og et brændselsrum. I Jættestuen var placeringen af rummene ikke den mest heldige.

Eftersom vi havde én kamin der skulle opvarme hele huset var det nødvendigt at bringe en anelig mængde koks til huset. De skulle så bæres i sække gennem vaskerummet til brændselsrummet. Det skete mere end én gang at vask og transport af koks kolliderede med hinanden, hvilket godt kunne bringe lidt uro i familieidyllen.

I vaskerummet var placeret en stor gruekedel som kunne opvarmes ved hjælp af gas. Derefter måtte man klare resten med knofedt og vaskebrædt, men udviklingen lader sig ikke standse. Der var nogen der fandt på at udvikle en vaskemaskine og nogle ihærdige sælgere fik afsat nogle vaskemaskinesæt Herlevhuses beboere.

Et vaskemaskinesæt bestod af en gigantisk og ualmindelig tung vaskemaskine, hvor der i toppen var monteret et par valser så man kunne presse vandet ud af det våde tøj.

Envidere bestod sættet af en centrifuge ca. halvt så høj som vaskemaskinen, men næsten ligeså tung, samt en transportvogn der viste sig at være et stålstavvær med en trækstang, nogle u-skiner og et par gummihjul.

Da 2 mand ikke kunne løfte vaskemaskinen var den forsynet med 4 stålhjul af ukendt herkomst og ret beskeden størrelse. Disse hjul skulle så ramme U-skiner og 2 mand

skubbede så maskinen op på vognen mens en tredje hold holdt imod. Uvist af hvilken grund holdt de små hjul snart op med at fungere eller satte sig på tværs hvilket ikke befordrede glæden ved denne transportaktivitet.

Nu var der vel ingen der på det tidspunkt havde råd til et sådant moderne stykke isenkram. Man slog sig derfor sammen i grupper á omkring 8 huse som deltes om en vaskemaskine, så man havde den en uge hver anden måned.

Jeg ved ikke hvor mange grupper der havde denne ordning, men mine forældre deltog med stor entusiasme i dette kollektiv.

Jeg ved ej heller hvordan det kom sig at mine forældre kom i gruppe med nogle huse beliggende på Langdyssen og Ardfuren. Det var et helvede at skubbe den meget tunge vogn op af bakken på Rundyssen hver anden måned.

Om vinteren var fornøjelsen ved at komme ud og vandre i de frostklare måneluse aftner absolut behersket.

Jeg mener vi deltog i dette andelsprojekt i adskillige år inden vi fik vores egen vaskemaskine.

Skt. Hans bål, sommerfest og anden festivitas i Herlevhuse.

Dengang var der almindeligvis Skt. Hans bål og sommer fester i Herlevhuse. En aktiv bestyrelse med Kai Lyngholm som drivkraft arrangerede hvert år disse populære fester og mange beboere deltog i arrangementerne, både som aktive deltagere og som gæster.

Skt. Hans bålet blev stablet op og brændt af i grusgraven. En scene blev opstillet foran Eriksson's have så man kunne udnytte kælkebakken som publikumsfaciliteter. Man arrangerede Show's og havde kendte navne fra det nye Tvmedie som f.eks Arne Honoré som konferencier og Mie (fra Far Til Fire) med sin lillesøster Annizette som sang et par, på det tidspunkt, populære sange.

Boder, så som Lykkehjul, Tombola og andet gøgl blev stillet op og drevet af de beboere som syntes det var sjovt.

Der var som regel slagsmål når ølteltet lukkede lørdag aften. Ikke noget alvorligt som vi ser i dag. Der blev hurtigt lagt en dæmper på det. Det var ofte Ole Wolfram og hans bror Erik der var indblandet i noget roderi.

Sommer arrangementerne døde hen da beboerne begyndte at tjene flere penge og kunne anskaffe sig flere bekvemmeligheder hvis de ikke brugte pengene på tant og fjas. Tiderne løb vel også fra den slags gøgl, særligt da det blev ovetaget af professionelle gøglere som drog fra sted til sted og rejste deres vogne, boder, karruseller, og gynger. Det var slut med det hyggelige og lokale islæt i festerne.

Min far var med til at rejse den store flagstang på plænen mellem Jættestuen og Døllevangen. Ikke at jeg kan huske andet end at det var et voldsomt stort arbejde. Det var faktisk en stor flagstang. Min far har senere, i en periode været ham der sørgede for at flaget blev hejst og senere taget ned på mærkedage. Jeg skulle altid hjælpe. Det var et voldsomt stort flag og det måtte ikke røre jorden, så fik jeg skæld ud.

Fritid i Herlevhuse

Jeg vil tro der var i snit omkring 3 børn pr. bolig i Herlevhuse, så der manglede aldrig legekammerater efter skoletid.

Takket være min mors håndfaste fordeling af de beskedne midler der tilflød hjemmet i Jættestuen 16, var vi blandt de første der fik fjernsyn i bebyggelsen. Jeg tror endda vi var nr. 2.

Det var helt naturligt at der samledes en hel del unger hos os når Danmarks Radio sendte en time hver eftermiddag. Først gik der en rum tid hvor vi sad og med stor undren betragtede prøvebilledet.

Så skete der noget som betog os i den grad at der blev helt stille i rummet.

Skoleskibet Danmark tonede frem på skærmen.

DR viste faktisk denne film om skoleskibet hver eftermiddag i ganske lang tid.

Jeg husker ikke hvor længe og der må vel også have været andre film. Men vi unger sad som limet til linoleumsgulvet i stuen og fulgte intenst med i hvad der foregik på skærmen.

Kælkebakken var et naturligt mødested for ungerne om vinteren. Der blev dyrket adskillige discipliner i den ædle sport kælkning.

Nogle af de ældre kunne stå op på kælken hele vejen ned ad bakken. Andre havde smurt mederne med stearin så de kunne køre helt ind i haverne på Offerlund. Man kunne ligge på maven, sidde op eller sidde baglæns på kælken.

Så var der lige grusgraven. Det var bare et rigtigt "farligt" sted at kælke.

Særligt den bagerste skrænt var "uhyggelig" for os unger. Ikke mindst var den rigtig stejl, der var også buske med stive torne man kunne rive sig på undervejs ned af skrænten. Der var endog enkelte dristige som med dødsforagt stod på ski ned af de mest stejle skrænter.

Sommeraktiviteterne foregik for det meste på fodboldbanen foran ismejeriet

På et tidspunkt var der altid en hel horde unger som spillede "paryler". Man lærte sig diplomatiets svære kunst hvis man gerne ville være med til at spille.

Ham der ejede bolden var konge, og hvis han blev sur tog han bolden og gik hjem. Det var især "Tykke Tom" oppe fra den næstsidste sidevej til Runddysen.

I sandhed tilflød der boldejerens beføjelser af ikke uvæsentlig betydning. Det var dog ikke alle der benyttede sig af deres magt.

Andre unger der blev behandlet med respekt var især dem der stod i klub (læs: HI).

Der blev også arrangeret kampe mod andre beboerforeninger. Jeg husker kun kampen mod Rialto som vist hørte til omkring Tornerosevej og omegn.

"Cirkus Tom" var holdleder for Rialto og hans bror Steen spillede med på holdet. Alle blev efterhånden enige om at Cirkus Tom var den mest kvalificerede til at være dommer.

Jeg erindre ikke meget fra kampen. Vi fik vist store klø, dog jeg er ikke sikker på at kampen blev spillet til ende.

Der blev også arrangeret et slagsmål med andre unger nede fra området ved Engløbet. Det skulle foregå ved grusgraven og vi mødte frem med bannere og nogle få med træsværd.

Jeg tror aldrig der dukkede nogle fjender frem, eller også blev det kun til råben og skrigen.

Slagsmål blev der aldrig. Jeg kan huske det fordi jeg ikke og aldrig har været i besiddelse af det stof som helte er gjort af.

6 dages løb var en meget populær begivenhed da vi var børn. Det danske par nr. 7 som bestod af Kai Werner og Evan Klamer var kendt viden om i Herlevhuse. Vi kørte også cykelløb på vores gamle skærveknusere på en rundstrækning Jættestuen – Stordyssen - Et kort stykke af Meteorvej – Dyrholmen – et kort stykke af Runddyssen til Jættestuen igen. Der var ikke mange biler på gaden dengang, men der var lige vognmanden William Petersen ?? Synes jeg han hed. Han havde sin plads på Køllegårdsvej og ikke sjældent kom hans store ildelugtende lastbiler masende op af Runddyssen fra Ringvejen og drejede videre af Dyrholmen fuldt lastede med sten, kul eller lignende. De kørte ikke så stærkt, men støjede og prustede så alle i nærheden flygtede langt væk. Det var næppe noget der kunne passere i dag. Jeg er sikker på at mødrene hver dag formanede deres poter at de skulle holde sig på sikker afstand af William Petersens lastbiler.

Almindeligvis kom vi ikke langt omkring, os der boede i Herlevhuse. Når vi skulle på opdagelse kravlede vi over trådhegnet ved fodboldbanen og vadede 100 m gennem kornet til et vandhul, hvor hospitalet nu ligger. Vi har muligvis medbragt et stykke snor og en krog men har ikke fanget noget.

Vi kunne også drage på langfart til Rævehøjen. Det var en knold midt på marken op mod Dynamovej. Bonden havde tilsyneladende ikke gidet fjerne den for at opdyrke arealet. Vi kunne undersøge nogle små huler, deraf navnet, eller klatre i træer så det var ikke ofte turen gik derover.

Kolonihaveområdet ved Turkisvej (nu Ametystvej og Hospitalsparken) var omgærdet af stor mystik. Vi kom der aldrig selv om der lå en stor sø midt i området. Der blev sagt at der var dér børnelokkerne holdt til i Herlev. Jeg vidste ikke noget om børnelokkere, andet end det var meget farligt. Da jeg blev ældre og cyklede gennem området har jeg ofte tænkt på hvad mine forældre havde sagt.

En historie der på et tidspunkt chokerede alle i Herlevhuse var da Johnny blev kørt ned på Ringvejen.

Johnny var en vild krabat og boede på en af sidevejene til Runddyssen. (han er ikke nævnt i denne adressefortegnelse).

Uden at have set sig for løb han bag om en bus på Ringvejen, der kun var i 2 spor.

Han blev lappet sammen, men der gik lang tid inden vi så ham igen på fodboldbanen.